

KOSTANJEVIŠKE NOVICE

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI MESTA KOSTANJEVICA NA KRKI - JANUAR 2006 - ŠTEVILKA 27 - BREZPLAČNI IZVOD

Spoštovani krajan!

Vabimo vas, da se

**v nedeljo,
29. januarja 2006**

v čim večjem številu

**udeležite referenduma
za ustanovitev nove občine**

Kostanjevica na Krki.

*Vsak vaš glas bo pomenil,
da smo v prizadevanju
za svojo občino enotni
in odločni, da povrnemo
naši »deželici« nekdanji
sloves in avtonomijo.*

*Kje si, deželica - gnezdece sonca - goloba,
Krakovo - hosta - šuma prostosti, svobode,
nograd med škarpami - čriček duše, razkošne,
njiva zelena - sreča srca veselega?*

Jože Cvelbar

- ČETRTI POSKUS ZA SAMOSTOJNO OBČINO -
- REFERENDUM V POSTOPKU ZA USTANOVITEV
OBČINE OZIROMA SPREMEMBO
NJENEGA OBMOČJA-
- DRUŠTVO PRIJATELJEV KOSTANJEVICE -
- SAMO Z LASTNIMI ODLOČITVAMI BOMO UJELI
ČAS IN POSTALI NJEGOVI DEJAVNI SOPOTNIKI -
- IZKUŠNJE OBČINE LOŠKI POTOK
- KRATKA ZGODOVINA LOKALNE SAMOUPRAVE
KOSTANJEVICE NA KRKI -
- MESTNI ZNAKI KOSTANJEVICE NA KRKI -
- OSEBNI POGLED NA NOVO OBČINO -
- POMLAD V KOSTANJEVICI -

29. januar bo prvi preizkus naše enotnosti, v času do lokalnih volitev pa bo dovolj časa, da ugotovimo, če nam je skupna, boljša prihodnost pomembnejša od politične opredelitve in osebnih ambicij.

Četrti poskus za samostojno občino

Foto: Jani Zakšek

Zbor krajanov na Dobah

Letos mineva že 50 let, odkar je Kostanjevica na Krki izgubila pristojnosti samostojne občine in je postala ena od šestnajstih krajevnih skupnosti v občini Krško.

Vse manj je med nami tistih, ki se še spominjajo upravne samostojnosti in zdi se, da je vsak dan več tistih, ki verjamejo, da je le z ustanovitvijo lastne občine lahko postopno pospešimo razvoj in prevzamemo odgovornost za prihodnost v lastne roke.

V teh dneh se veliko pogovarjamo o neuresničenih projektih, uspešnih in neuspešnih oblikah sodelovanja z Občino Krško in tudi o odgovornosti izvoljenih predstavnikov Krajevne skupnosti ter naših svetnikov v Občinskem svetu.

Pozabljeni so uspehi in spodrsjlaji vsakokratne »krajevne oblasti« pred desetletji, pozorni in kritični pa smo za vse, kar se je zgodilo v zadnjem desetletju.

Prav v tem obdobju, to je po ustanovitvi lastne države Slovenije, so bile že tri priložnosti, da Kostanjevica na Krki spet postane samostojna občina.

Po dolgih desetletjih je na novo opredelila lokalno samoupravo že Ustava RS, obširno in podrobno pa je reformo lokalne samouprave pripravila posebna služba, ki jo je ustanovila Vlada RS.

Da bo pri vsej zadevi veliko politike in povsem različnih tolmačenj istih rešitev je pokazala že prva obravnava Zakona o lokalni samoupravi in tako je ostalo vse do danes.

Z objavo Zakona o lokalni samou-

pravi in Zakona o lokalnih volitvah v Uradnem listu št. 72, dne 31. 12. 1993 smo tudi v KS Kostanjevica na Krki uvideli, da je čas, da obudimo razmišljanje o lastni občini.

Tudi država je območje KS Kostanjevica na Krki v strokovnem predlogu Službe za reformo lokalne samouprave predlagala kot referendumsko območje nove občine. (Ur.l. št. 22-28. 4. 1994).

Skladno z zakonsko predpisanimi postopki je bil 16. marca 1994 sklican v kulturnem domu tudi zbor občanov, na katerem je tedanji župan občine Krško, Danilo Siter, izrazil podporo in upravičenost prizadevanjem za ponovno ustanovitev občine.

Že na zborovanju, ki se ga je udeležilo 62 občanov, so se pokazale očitne razlike v pričakovanjih in političnih zadržkih do reforme lokalne samouprave.

Popolni poraz pristašev ustanovitve lastne občine pa so pomenili rezultati izzida referenduma v nedeljo, 29. 5. 1994.

Za samostojno občino je glasovalo le 46,5 % volivcev in le na redkih voliščih v KS je prepričljiva večina obkročila DA za občino.

Tudi v Državnem zboru je bilo zelo burno v času, ko so se dobesedno »rojevale« nove občine.

Tisto odločilno sejo DZ, ki je trajala pozno v noč, so celo imenovali »noč dolgih nožev«.

Verjetno se še vsi spominjate, kako so nekatera območja dobila občino tudi proti volji, izraženi na referendumu, druge so referendumska območja kar združevali in pogosto odločali čisto po individualnih pri-

zadevanjih posameznih poslancev.

V tem prvem roku je bilo vse odvisno predvsem od poslancev v Državnem zboru, in svetnikov v Državnem svetu, ki so svojo politično in drugačno naklonjenost izrazili z zavzemanjem za občino, nasprotovanjem ali pa pasivnostjo.

Prvi neuspešni poskus je bil za nami, a najbolj vztrajni zagovorniki občine nismo vrgli puške v koruzo.

Kar lep čas pred naslednjim postopkom čez štiri leta oziroma leto pred lokalnimi volitvami, smo se v ožji skupini Sveta KS začeli pripravljati na ponovni poskus.

Povezali smo se s pobudniki za ustanovitev samostojne občine Mokronog in še nekaterih KS s tega območja.

Na pobudo podpisov, ki jih je zbrala Civilna iniciativa, smo 10. junija 1997 povabili na posvet strokovnjaka vladne službe za lokalno samoupravo mag. Staneta Vlaja in Andreja Čokarta.

Žal je že sama udeležba na sestanku, še bolj pa razprava pokazala, da je nasprotovanje močnejše od argumentov in uspešnosti novih sosednjih občin Škocjan in Šentjernej.

Nove zapreke je postavljala tudi Zakon za ustanovitev novih občin ter določitev njihovih območij (Ur.l. št. 44-9. 8. 1996), ki je določil 5000 prebivalcev ali utemeljevanje posebnih geografskih, obmejnih narodnostnih, zgodovinskih in gospodarskih razlogov.

Te posebne razloge sicer v Kostanjevici na Krki ne bi bilo težko

utemeljevati, a neenotnost in nasprotovanje matične občine Krško, ki se je izražala v stališčih večine strank, je bil prehud zalogaj za peščico zaganih posameznikov.

Nadaljevanje postopka sta nam odsvetovala tudi vladna strokovnjaka, saj tudi po njunem mnenju ni bilo pričakovati podpore »naših« dveh poslancev v Državnem zboru in Državnem svetu.

Brez nas je tako odpeljal že drugi vlak v samostojnost.

Kar hitro se je bližal čas naslednjega postopka in z njim tudi 750-letnica omembe mesta Kostanjevica na Krki v pisnih virih.

V praznično vizijo:

» V LETO 2002 OBNOVLJENA, OBUJENA

IN PONOVRNO POTRJENA KOSTANJEVICA NA KRKI«

nista slučajno zapisani besedi **ponovno potrjena**, saj je bilo v nekaterih trdno upanje, da bomo v prazničnem letu dobili tudi občino.

V želji, da preveri interes krajanov za lastno občino, je Svet KS že 22. maja 2001 sklical sestanek predsednikov društev in predstavnikov političnih strank v kraju.

Tokrat je bila odločitev enotna in skladno s predpisanimi postopki je

Svet KS obvestil župana Občine Krško Franca Bogoviča in Občinski svet o naši nameri za začetek postopka za ustanovitev občine Kostanjevica na Krki.

24. maja 2001 je Občinski svet sklical izredno sejo, na kateri se je seznanil s pobudama KS Krško in KS Kostanjevica za razdelitev občine.

10. junija 2001 je bil v osnovni šoli Zbor krajanov, ki je bil dobro obiskan in vzpodbuden.

Predstavili smo pobudo, ki je naletela na večinsko odobravanje in sprejeli tri pomembne sklepe.

1. sklep se je nanašal na pobudo za razdelitev občine in obravnavo naše pobude na Občinskem svetu na prvi redni seji.
2. sklep je določal območje nove občine v mejah sedanje KS.
3. sklep pa je bilo pooblastilo zbora krajanov Svetu KS za vodenje postopkov in preoblikovanje pobude v predlog Državnemu zboru RS v primeru negativne odločitve matične občine o naši pobudi.

Svet KS je 19. 6. 2001 imenoval skupino za pripravo Elaborata o utemeljenosti ustanovitve občine Kostanjevica na Krki.

V rekordno kratkem času smo elaborat pripravili Stane Tomazin, Mojmir Pustostomšek, Jani Zakšek, Franc Curhalek, Lea - Marija Colarič Jakše, Marjana Krhin in Anica Žugič.

Občinski svet je našo pobudo obravnaval prvič 12. 6. 2001, odločal pa je 29. 6. 2001, le dan pred iztekom roka za vložitev pobud za nove občine v DZ.

Po pričakovanih sta bili naša in krška pobuda zavrjnjeni, zato smo v skladu s sklepom zbora krajanov pobudo preimenovali in jo 30. 6. 2001 skupaj z elaboratom sami poslali v DZ.

Že v avgustu smo se v želji, da bi bili močnejši v svojih prizadevanjih na gradu Borl v Cirkulanah, udeležili Zbora vlagateljev za ustanovitev novih občin iz vse Slovenije.

V skladu z zakonsko predpisanimi postopki je bila Občina Krško pozvana, da poda svoje mnenje o izločitvi območja naše KS iz Občine Krško pristojnemu Odboru za notranjo politiko v DZ.

Župan občine je 19. 12. 2001 sklical zbor občanov naše KS in vseh KS v občini Krško, ki so enakovredno odločale o naši pobudi in pobudi KS Krško.

V vseh KS so se izrekli proti obema

Foto: Luka Petrič

pobudama, mi pa smo le ponovili odločitev za lastno občino.

Župana smo seznanili tudi z našim članstvom v Združenju 51 KS iz vse Slovenije, ki je nastalo iz pobudnikov, zbranih na gradu Borl.

V okviru Združenja smo vložili tudi peticijo pristojnemu odboru in ministrstvu zaradi negativnih stališč in zavlačevanja pri vodenju postopkov ustanavljanja novih občin.

Verjetno se še mnogi spomnite, kako je bilo zavrženih vseh 51 pobud za ustanovitev novih občin, le malokdo pa ve, da smo prvič kot člani Združenja, drugič pa individualno, kot KS Kostanjevica na Krki, vložili na Ustavno sodišče Pobudo za začetek presoje ustavnosti in zakonitosti sprejetega sklepa Vlade RS, s katerim je predlagala Državnemu zboru,

da nihče od 51 predlogov za nove občine ne ustreza zakonu.

28. 2. 2002 je Ustavno sodišče zavrglo prvo skupno vlogo, 18. 4. 2002 pa je ravnalo enako tudi z drugo vlogo.

Najbolj vztrajni iz Združenja so grozili s tožbo pred Evropskim sodiščem v Strasburgu, konec pa je tak, da leta 2002 ni bilo ustanovljene nobene nove občine v Slovenji, razen treh popravkov območij občin.

In zdaj smo v letu 2006.

Naša vloga je četrtič le sprejeta v Državnem zboru RS. Zakonodajca je omilila pogoje glede števila prebivalcev, spremenjen je postopek in matične občine ne igrajo več glavne vloge. Pobude za nove občine so vlagali poslanci z vseh koncev Slo-

venije in le redko poslanci matičnih občin.

Na zborih krajanov se krešejo naša mnenja za občino s predstavniki Občine Krško, ki dopovedujejo, da odhajamo ravno v času, ko so nam mislili izpolniti desetletne obljube.

Že prvi zbori krajanov so pokazali, da je po petdesetih letih skrajni čas prevzeti odgovornost za izvedbo prastarih projektov in neizpoljenih obljub v svoje roke in iskati pot v Evropo, ki nas je v davni preteklosti že dobro poznala.

29. januar bo prvi preizkus naše enotnosti, v času do lokalnih volitev pa bo dovolj časa, da ugotovimo, če nam je skupna, boljša prihodnost pomembnejša od politične opredelitve in osebnih ambicij.

Anica Žugič

Pravico glasovati na referendumu ima vsak, ki ima na referendumskem območju volilno pravico za volitve v občinski svet. To je državljani Republike Slovenije ali tujec, ki bo na dan glasovanja 29. januarja 2006 dopolnil 18 let starosti in ima stalno prebivališče na referendumskem območju.

Referendum v postopku za ustanovitev občine oziroma spremembo njenega območja

V Uradnem listu RS, št. 113/2005 z dne 16. 12. 2005, je bil objavljen odlok o razpisu referenduma in določitvi referendumskih območij za ustanovitev občin ter za določitev oziroma spremembo njihovih območij, ki bo v **nedeljo 29. januarja 2006.**

Pravico glasovati na referendumu ima vsak, ki ima na referendumskem območju volilno pravico za volitve v občinski svet. Glede na določbe 5. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. UPB) je to državljani Republike Slovenije ali tujec, ki bo na dan glasovanja 29. januarja 2006 dopolnil 18 let starosti in ima stalno prebivališče na referendumskem območju.

Na referendumu se lahko glasuje na naslednje načine:

a) **na voliščih**, ki jih določi volilna komisija referendumskega območja, za območje katerega je volivec vpisan v volilni imenik, in sicer v **nedeljo, 29. januarja 2006 od 7. do 19. ure;**

Zboir krajanov na Malencah

Foto: Jani Zakšek

b) **po pošti**, če je volivec, ki bo na dan glasovanja **na zdravljenju v bolnišnici ali zdravilišču, v zaporu ali priporu oziroma v domu za ostarele občane**, najpozneje 7 dni pred dnevom glasovanja sporočil volilni komisiji referendumskega območja, da želi glasovati na tak način; rok za vložitev zahteve je nedelja 22. januar 2006;

Pri ugotavljanju izida glasovanja po pošti z območja Slovenije se upoštevajo glasovnice, ki bodo prispеле k okrajni volilni komisiji referendumskega območja do ponedeljka, 30. januarja 2006 do 12.00 ure;

c) **na predčasnem glasovanju na posebnem volišču na sedežu volilne komisije** referendumskega območja (v sejni sobi E Občine Krško). Predčasno glasovanje poteka v **torek 24., v sredo 25. in četrtek 26. januarja 2006**; predčasno glasovanje poteka navedene dneve med **9. in 17. uro.**

d) **na domu**, če bo volivec, ki se zaradi bolezni ne bi

mogel osebno zglasiti na volišču, najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja - tj. do vključno 26. januarja 2006 - sporočil volilni komisiji referendumskega območja, da želi glasovati pred volilnim odborom na svojem domu.

- e) glede na določbe prvega odstavka 47. a člena ZRLI glasovanja po pošti v tujini in glasovanja na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini ne bo.

Volivec glasuje tako, da **obkroži besedo »ZA«** ali besedo **»PROTI«**. Neveljavna glasovnica je glasovnica, ki je:

- oddana prazna,
- če je volivec obkrožil tako besedo »ZA« kot besedo »PROTI«,
- v drugih primerih, če iz nje ni mogoče ugotoviti volje glasovalca.

Javna propaganda v zvezi z referendumom se mora končati v petek, 27. januarja 2006 ob 24.00 uri.

Bojan Trampuš,
predsednik volilne komisije

*... Trdno verjamemo v uspeh,
preprosto si ga zaslužite.
Na koncu bomo praznovali z vami.
... Uspeh in sreča sta vedno
na strani pogumnih.*

Društvo prijateljev Kostanjevice na Krki

V maju 2005 smo ustanovili Društvo prijateljev Kostanjevice na Krki. Ustanovni občni zbor je v svečanem vzdušju potekal v cerkvi kostanjeviškega samostana. Ideja o ustanovitvi društva ni bila nova, potreben je bil signal in zgodilo se je. V društvu smo se zbrali različni ljudje iz vse Slovenije, vsi se radi družimo, posebej pa je to druženje prijetno v Kostanjevici na Krki.

»Dolenjske Benetke« imajo spoštovanja vredno zgodovino in zavirljivo sedanost, verjamem pa tudi v še bogatejšo in plodnejšo prihodnost.

Tu so se srečevale mnoge poti ljudi od vsepovsod in rojevale in prepletale so se ideje.

Vse to je Kostanjevico na Krki naredilo veliko v pravem pomenu besede.

Ima pa Kostanjevica na Krki še nekaj, kar je težko opisati in to nekaj nas vedno znova vrača »domov«.

Člani društva prijateljev Kostanjevice na Krki smo se zaobljubili, da bomo samemu kraju in ljudem tudi nekaj

Komisija referendumskega območja je določila naslednja volišča in njihova območja:

- **pri SINTIČ FRANCU, Oštrc 6/a**,
naselja: Oštrc, Avguštine in Dolšce.
- **v BIVŠI OŠ ČRNEČA VAS**,
naselja: Črneča vas, Črešnjevce, Vrbje, Vrtača
- **v GASILSKEM DOMU NA PREKOPI**,
naselja: Dolnja Prekopa, Gornja Prekopa in Dobrava pri Kostanjevici.
- **v prostorih KS KOSTANJEVICA NA KRKI**,
naselja: Kostanjevica na Krki, Dobe, Zaboršt, Globočice pri Kostanjevici, Karlče, Slinovce, Malence, Sajevice, Koprivnik in Jablance.
- **pri COLARIČ MILANU, Orehovec 37**,
naselja: Orehovec, Grič.
- **pri MOČAN JANEZU, Kočarija 9**,
naselja: Velike Vodenice, Male Vodenice in Ržišče, Kočarija, Ivanjše in Podstrm.

Foto: Jani Zakšek

Člani društva na obisku v osnovni šoli Jožeta Gorjupa prispevali, tako moralno kot materialno. To nekaj je morda malo, vendar je iskreno. Vsako najmanjše veselje ali vsak najmanjši problem, ki ga bomo tako rešili, nam bo Kostanjevico na Krki še bolj približal in tudi člani društva bomo na ta način duhovno bogatejši.

V času, ko si Kostanjevčani ponovno pridobivajo to, kar vam je bilo pred petdesetimi leti odvzeto, »mestne pravice in pečat«, smo člani društva z vami. Vsak od nas bo po svojih močeh prispeval kamenček v mozaik, ki ga z občudujočo vneto ustvarjate.

Trdno verjamemo v uspeh, preprosto si ga zaslužite. Na koncu bomo praznovali z vami.

Naj končam z mislijo, ki je blizu tako meni kot, verjamem, tudi vsem vam: Uspeh in sreča sta vedno na strani pogumnih.

Blaž Miklavčič,
predsednik Društva prijateljev Kostanjevica na Krki

Vstopamo v novo obdobje skupnega dela, v čas, ko se bomo krajanji odločali ZA samostojno občino Kostanjevica na Krki in ZA drugačno prihodnost, ki bo v veliki meri odvisna od vseh nas in našega dela ter prispevka k skupnemu razvoju ter uresničitvi razvojnih priložnosti. Prepričani smo, da nam bo skupaj uspelo izpolniti načrte in pričakovanja.

Foto: Jani Zakšek

Zbor krajanov na Oštrcu

Samo z lastnimi odločitvami bomo ujeli čas in postali njegovi dejavni sopotniki

Verjamemo drug v drugega ter s tem v vse prebivalke in prebivalce KS mesta Kostanjevica na Krki, v ustvarjalnost in voljo, da skupaj gradimo in ustvarjamo prijazno in napredno občino po svoji meri. Želimo prihodnost, ki bo trdna za vse, predvsem za naše otroke, zato območje Kostanjevica na Krki potrebuje svojo OBČINO ter

razvojni načrt,

ki bo omogočil nove zaposlitve in poslovne priložnosti na področju turizma, kmetijstva, podjetništva, kulture ter zdravstva in povečal možnost mladih za vrnitev v perspektiven prostor bodoče občine;

pogoje za uresničitev razvojnih načrtov,

kar pomeni prostorsko umestitev in opredelitev programov, za katere si bomo prizadevali vsi občani. Pridobiti je potrebno ustrezna sredstva iz strukturnih skladov in sofinanciranje s strani pristojnih ministrstev ter tako ustvariti pogoje za vlaganje kapitala na vseh programskih področjih;

komunalno infrastrukturo,

ki zagotavlja boljšo povezanost območij in večjo kakovost življenja, zmanjšuje nesreče in zahteva nadaljnjo modernizacijo regionalne ceste Šentjernej - Kostanjevica na Krki in začetek izgradnje mosta in obvoznice Kostanjevica na Krki;

ekologijo,

ki zajema čistejšo reko Krko, razvijanje komunalnega omrežja in priključitev čim večjega števila naselij na čistilno napravo iz naslova komunalnih taks, ki jih pristojno ministrstvo prepušča lokalni skupnosti;

turizem,

pri čemer je potrebno ustvariti pogoje za razvoj turizma kot povezovalne gospodarske panoge, razmisliti, kateri programi in projekti bodo dobili podporo strukturnih skladov, nacionalnih sredstev in zasebnih virov, vzpostaviti pogoje za nadgradnjo turistične infrastrukture

na celotnem območju občine in vzpostavitev turističnega centra kot upravljalca turističnega načrtovanja in povezovalca med turističnimi ponudniki;

podjetništvo in obrt

potrebna je prostorska umestitev območij za razvoj podjetništva, omogočiti sofinanciranje novih delovnih mest in biti povezovalna nit med strukturnimi skladi ter našimi podjetniki in obrtniki;

kmetijstvo,

ki mora znotraj razvojnih skladov in pristojnega ministrstva zavzeti mes-

Foto: Jani Zakšek

to, ki bo omogočilo sofinanciranje programov in s tem ohranjanje kmetijskih površin, poseljenost podeželja in kulturne krajine kot del narodove identitete;

kulturo,

ki bo temeljila na varovanju kulturnega in naravnega bogastva, ki ga ima Kostanjevica na Krki z Galerijo Božidarja Jakca na čelu, galerijo Jožeta Gorjupa v Osnovni šoli, tako, da se pri pristojnem ministrstvu zagotavljajo sredstva za izvedbo programov in zagotavljanje nadaljnega razvoja;

šolstvo

zagotoviti umestitev izgradnje šolskega igrišča pri Osnovni šoli Jožeta Gorjupa na najvišje mesto za sofinanciranje s strani pristojnega ministrstva in zagotavljati materialne pogoje za izvedbo nadstandardnih šolskih programov;

socialno varstvo in zdravstvo,

ki ohranja človeku dostojen način življenja in hkrati razvija programe, ki omogočajo družbi in človeku koristno delo. Razvijati pogoje primarnega zdravstva in ustvarjanje pogojev za specialistične preventivne zdravstvene programe.

Vizijo razvoja si moramo z ustvarjalnostjo in voljo skupaj zastaviti vsi krajan, uresničitev vizije po posameznih segmentih pa bo seveda odvisna od sposobnosti posameznikov in višine sredstev, ki bodo namenjena za realizacijo posameznih programov. Na področju turizma lahko kot vizijo in primer vsebine vizije navedemo program izrabe termalne vode, program postajališč za avtodome, ŠRC Kostanjevica na Krki v okviru OŠ Jožeta Gorjupa, ŠRC Polom, program nadgradnje turistične infrastrukture, s katerim je mišljena predvsem vzpostavitev sodobnih interpretacijskih središč za obiskovalce v mestu in vaseh v povezavi z objekti kulturne in naravne dediščine, ureditev kolesarskih poti. Za vsako vizijo na katerem koli področju stojijo programi in interesi za uresničitev teh programov.

Prav gotovo pomeni manjša občina

PREGLED REALIZACIJE INVESTICIJSKIH VLAGANJ ZA OBDOBJE 1999 - 2004

Projekt	Opis	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Skupaj
KS Kostanjevica	Sofinanciranje	1.661	4.446	4.941	4.836	6.223	6.509	28.616
GBJ - vzdrževanje in investicije	Obnova	23.001	1.990					24.991
Vrtec Kostanjevica	Nabave in obnove				246	298	402	946
OŠ Kostanjevica	Nabave in obnove	3.143	14.881	13.775	7.651	3.815	5.071	48.336
Vodovod Kostanjevica	Izvedba del	14.747	2.249					16.996
Vodovod Zavode	Izvedba del		100					100
Vodovod Kostanjevica	Izvedba del		2.674					2.674
Odkupi zemljišč in odškodnine	Odkup zemljišča			54				54
Vodovod Črneča vas	Odkup zemljišča	543						543
Vodovod Kostanjevica	Dokumentacija	271						271
Črpališče Kostanjevica	Dokumentacija	83						83
ČN Kostanjevica in prečrpališče otok	Izvedba del			63.011	50.804			113.815
ČN Kostanjevica	Dokumentacija	2.500	5.517	3.859	1.323			13.199
Odkupi zemljišč in odškodnine (Črneča vas)	Odkup zemljišča	658						658
Krajevna cesta - Kostanjevica	Izvedba del				389			389
Gorjanska cesta - Kostanjevica	Izvedba del				423			423
Križišče Črneča vas - Mohor	Izvedba del				438			438
Dostopna pot Malence	Izvedba del				601			601
Oporni zid Oštrc	Izvedba del				487			487
Cesta Kostanjeviška jama (odvodnjevanje)	Izvedba del				1.574			1.574
Ureditev muld - KS Kostanjevica	Izvedba del				654			654
Cesta Kočarja - Grabrovec	Izvedba del				465			465
Orehovec (vas)	Izvedba del	1.500						1.500
Ivanjšče - Podstrm	Izvedba del	741	1.995		7.500	4.922		15.158
Cesta skozi vas Oštrc	Izvedba del	1.108	2.192	1.000				4.300
Cesta Zavode - Jablanec - Črneča vas	Izvedba del	2.500		2.000	8.000			12.500
Cesta Vodence	Izvedba del			2.000				2.000
Cesta Kostanjeviška jama	Izvedba del				7.958	4.700	7.342	20.000
Cesta Gornja Prekopa - preplastitev	Izvedba del			1.500	1.500			3.000
Zavode - Jablanec	Dokumentacija			40		3.147		3.187
Zavode - Slati grad (geodetski posnetki)	Dokumentacija			592				592
Obovznica Kostanjevica	Sofinanciranje						29.595	29.595
JR Črneča vas	Izvedba del		3.976					3.976
JR KS Kostanjevica	Izvedba del				679			679
Pločniki in JR Prekopa	Dokumentacija	820	359	481	2.618			4.278
Parkirišče Forma viva	Izvedba del				947			947
Ureditev otoka Kostanjevica, Ljubljanska c.	Izvedba del	180.476	36.233	10.442	22.663	56.086	1.982	287.882
Študije o izvedljivosti projektov, roj. dok.	dokumentacija	6.374	1.205	745	1.111			9.435
Cesta v Kostanjevici	Dokumentacija				298			298
Piaz Črneča vas	Izvedba del				2.000			2.000
Bencinski servis Kostanjevica	Izvedba del	10.958						10.958
Skupaj		231.084	78.409	104.146	124.867	79.191	50.901	668.598

PREDVIDENI PRIHODKI

PREDVIDENI PRIHODKI		v 000 SIT	
Primerna poraba		251.000	
Davki na premoženje	Nadomestilo za SZ	15.00	
Domači davki na blago in storitve	Takse, pristojbine	15.000	5% občinskih prihodkov
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	Pokopališče, obresti,	14.000	5% občinskih prihodkov
Takse in pristojbine	najemnine		
Denarne kazni			
Drugi nedavčni prihodki	Nuklearka		
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev			
Prihodki od prodaje zemljišč			
SKUPAJ PREDVIDENI PRIHODKI		295.000	
Med prihodke ni zajeto:	Javni razpisi Nuklearka 9% Drugi kapitalski prihodki: koncesijske dajatve, prodaja premoženja		

PREDVIDENI ODHODKI (STROŠKI)

	PREDVIDENI ODHODKI (STROŠKI)	v 000 SIT
Javna uprava	Dejavnost občinskega sveta, izvedba in nadzor volitev, dejavnost župana Provizija DURS, UJP, AJPES, dejavnost nadzornega odbora Sodelovanje v združenjih, mednarodne povezave Objava občinskih predpisov, obveščanje občanov Občinski praznik, reprezentanca Dejavnost občinske uprave (4): plače, materialni stroški, nakup opreme, obnova občinskih prostorov, javna dela	55.000
Obramba	Dejavnost civilne zaščite in požarne varnosti	4.000
Gospodarske dejavnosti	Kmetijstvo, malo gospodarstvo, turizem	10.000
Promet	Tekoče vzdrževanje LC, JP in JR	12.000
Varstvo okolja	Zbiranje in ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadno vodo	5.000
Stanovanjska dejavnost in prostorsko planiranje	Oskrba z vodo, urejanje pokopališč in pogrebna dejavnost, praznična okrasitev naselij, urejanje javnih površin, upravljanje in razpolaganje z zemljišči	10.000
Zdravstveno varstvo	Primarno zdravstvo - dejavnost ZD Spremljanje zdravstvenega stanja in aktivnosti (promocije) Nujno zdravstveno varstvo, mrliško ogledna služba	5.000
Kultura, šport in nevladne org.	Ohranjanje kulturne dediščine, galerijska dejavnost, knjižničarstvo, ljubljska kultura, šport, prostorske dejavnosti (društva), programi za mladino	15.000
Izobraževanje	Varstvo in vzgoja predšolskih otrok (vrta) primarno in sekundarno izobraževanje (osnovna in glasbena šola) terciarno izobraževanje (višješolsko izobraževanje, izobraževanje odraslih) Pomoč šolajočim (šolski prevozi, študijske pomoči)	100.000
Socialno varstvo	Darilo novorojenecem, pomoč družinam, socialno varstvo invalidov, regresiranje oskrbe v domovih, socialno varstvo materialno ogroženih	3.000
Ostalo	Splošna proračunska rezervacija	3.000
Skupaj predvideni odhodki za osnovno dejavnost		222.000
Razlika med prihodki in odhodki razpoložljiva za projektno dokumentacijo, investicijsko vzdrževanje in investicije		73.000

enakomernejši razvoj vseh njenih naselij, krepitev lokalne samouprave, decentralizacijo oblasti in s tem večje možnosti soodločanja ljudi, racionalno in učinkovito lokalno upravo.

Občina mora v okviru zakonskih pristojnosti opravljati svoje zadeve in izvrševati prenesene naloge. Ocenjena potrebna sredstva za osnovno dejavnost je v višini 222.000.000,00 SIT, višina sredstev za ustvarjanje pogojev in za realizacijo posameznih programov pa je po oceni 73.000.000,00 SIT s predpostavko, da je višina prihodkovne strani proračuna 295.000.000,00 SIT. Se-

veda pa v to oceno niso pristihi prihodki, pridobljeni na podlagi javnih razpisov, določen delež v višini 8,6 % od plačila nadomestila za začasno odlaganje nizko in srednje radioaktivnih odpadkov (delitev na občine Krško, Brežice in Sevnica po številu prebivalcev), koncesijske dajatve, prodaja premoženja. (tabela: stran 7)

Glede na število prebivalcev lahko prihodkovno in odhodkovno stran proračuna primerjamo z občino, ki ima približno enako število prebivalcev, in sicer z občino Mirna Peč (cca 2600 prebivalcev), katere predlog proračuna za leto 2006 je v

višini 440.000.000,00 SIT v primerjavi z občino Bistrica ob Sotli, ki ima cca 1500 prebivalcev je pripravila predlog proračuna za leto 2006 v višini 309.000.000,00 SIT.

Vstopamo v novo obdobje skupnega dela, v čas, ko se bomo krajanje odločali ZA samostojno občino Kostanjevica na Krki in ZA drugačno prihodnost, ki bo v veliki meri odvisna od vseh nas in našega dela ter prispevka k skupnemu razvoju ter uresničitvi razvojnih priložnosti.

Prepričani smo, da nam bo skupaj uspelo izpolniti načrte in pričakovanja.

Andrej Božič

če primerjamo s prejšnjim obdobjem, nam je nova občina prinesla več razvojnih sredstev in njihovo racionalnejšo porabo.

Izkušnje občine Loški potok

Foto: Jani Zakšek

Pred županovo gostilno na Ržišču

Z Vilijem Veselom, direktorjem občinske uprave, se je o njihovih izkušnjah pogovarjal Anton Žulič.

Kdaj se je vaša občina oblikovala in iz katere občine se je izločila?

Občina Loški Potok je bila ustanovljena 19. 12. 1994 in se je izločila iz občin Ribnica (KS Loški Potok) in Kočevje (KS Draga).

Koliko prebivalcev šteje vaša občina?

V občini Loški Potok imamo 2084 prebivalcev.

Kakšna so bila prva pričakovanja in odzivi ljudi?

V letu 1995, pri nastajanju prvih lokalnih skupnosti, so bili ljudje precej skeptični do nove organiziranosti lokalne samouprave in so leto na referendumu zavrnil. Z nastankom in delovanjem na novo organizirane lokalne skupnosti pa se je njihov odnos hitro spreminjal od skeptičnosti do navdušenja.

Koliko časa je trajalo prilagajanje?

Prilagajanje je trajalo 2 do 4 leta.

S katerimi dosežki se lahko pohvali nova občina?

Naše pridobitve so:

- samostojno urejanje prostora (izdelava planskih aktov, izdelava prostorsko izvedbenih aktov),

- ustanovitev, vpliv na organiziranost, delovanje in financiranje javnih zavodov in obveznih gospodarskih javnih služb,

- ureditev cestne infrastrukture (modernizacija cest, vzdrževanje cest, rekonstrukcija cest, nova gradnja cest),

- izboljšanje pogojev delovanja družbenih dejavnosti (prenova občinskih prostorov, rekonstrukcija zdravstvenega doma, adaptacija osnovne šole s prizidkom telovadnice, izgradnja zunanjega športnega igrišča s prostori za športne dejavnosti in gasilsko društvo, ureditev več sakralnih objektov),

- ureditev premoženja občine z delitvenimi bilancami prejšnjih občin in racionalno in gospodarno ravnanje s premoženjem občine,

- nova organiziranost občine in nje-

no delovanje je v kraj vnesel nov utrip na vseh področjih.

Kako ljudje sprejemajo občino danes?

Občani sprejemajo občino danes predvsem pozitivno, saj jim je glede na predhodna obdobja pomenila neke vrste sanacijski program na nivoju delovanja družbenih dejavnosti kakor tudi obveznih gospodarskih javnih služb.

Kakšne prednosti imate v sedanjih ureditvi kot občina?

Prednosti so predvsem v:

- samostojnem organiziranju in opravljanje nalog lokalne samouprave
- samostojnem kreiranju razvoja občine
- če primerjamo s prejšnjim obdobjem, nam je nova občina prinesla več razvojnih sredstev in njihovo racionalnejšo porabo.

Ali bi si kdo želel vrnitve v stari sistem? Morda, vendar je to število zanemarljivo majhno.

Anton Žulič

Po letih političnega odločanja z vrha imamo prebivalci Krajevne skupnosti mesta Kostanjevica na Krki novo priložnost, da na referendumu, 29. januarja 2006, sami odločamo o svoji prihodnosti.

Kratka zgodovina lokalne samouprave Kostanjevice na Krki

Foto: Jani Zakšek

Zbor krajanov na Prekopi

Evropska listina lokalne samouprave, ki jo je Slovenija ratificirala leta 1996, opredeljuje, da lokalna samouprava označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v lastni pristojnosti in v korist lokalnega prebivalstva.

V pravni zgodovini se največkrat navaja, da segajo zametki sodobne lokalne samouprave daleč v srednji vek. Pri tem se kot prva oblika lokalne samouprave izpostavlja samouprava - avtonomija v srednjeveških mestih.

Samouprava srednjeveških mest se kaže v mestnih pravicah, ki jih je ob ustanovitvi podelil mestni gospod - deželni knez. Kostanjevica se prvič omenja v pisnih virih kot mesto leta 1252.

Mesto Kostanjevica je med leti 1295 - 1307 od koroškega vojvode Henrika kot prva na Kranjskem pridobila pisni mestni privilegij. Po tem kostanjeviškem mestnem pravu, ki je bilo pozneje v enakem osnovnem besedilu podeljeno še Novemu mestu, Metliki, Črnomlju, Kočevju in Ložu, je bil na čelu mesta mestni sodnik, ki ga je imenoval mestni gospod. Imel je sodno in upravno oblast v mestu in t.i. mestnem pomirju (ogradju). Drugi organ mestne samouprave je bila mestna občina, ki je imela le svetovalno vlogo. Meščani so imeli pravico voliti tudi mestni svet, ki je imel omejena pooblastila. Kostanjevica je imela že od 13. stoletja tudi svoj mestni pečat. Potem ko so nekdanje mestne avtonomije v prvi polovici 18.stoletja

praktično že zelo malo pomenile, se je v času vladanja Marije Terezije (1740-1780) stanje še poslabšalo. Med različnimi reformami, s katerimi je cesarica poskušala centralizirati oblast, je prišlo tudi do sprememb v upravi. Na deželni stopnji so ustanovili kresije (okrožne urade), katerih upravno območje je bilo okrožje. Kranjska je bila razdeljena na ljubljansko, postojnsko in novomeško okrožje. Na čelu okrožij so bili okrožni glavarji, ki so bili popolnoma odvisni od navodil iz centra. Mestni organi Kostanjevice (mestni svet, sodnik, občina meščanov) sicer še niso bili ukinjeni, vendar so postajali izvajalci odredb višjih upravnih in sodnih organov.

Leta 1785 je Jožef II. s posebnim dekretom ukinil kostanjeviški samostan, samostanska posest je postala last cerkvenega zaklada, ki ga je upravljala država. Mesto Kostanjevica se je združilo z novo nastalo gosposčino, ki jo je vodila okrajna gosposka. To je bila skupina pravno in finančno izobraženih uradnikov, ki je sodila v imenu cesarja po zakonih avstrijske države ter pod nadzorom dežel ter okrožij. Kje so bili uradi teh uradnikov, danes ne vemo natančno, verjetno pa je bilo to v prostorih izpraznjenega samostana. S tem dejanjem so bili odpravljeni vsi privilegiji, ki jih je mesto Kostanjevica imelo več kot 500 let.

Po koncu francoske okupacije (1809-1813) in ponovni priključitvi Kranjske Avstriji je država zopet vzpostavila okrožja. Med glavnimi občinami in okrožji je bil zasnovan sistem okrajev na čelu z okrajno

gosposko. Tako je bil v Kostanjevici osnovan sedež okraja, pri gosposčini Kostanjevica v državni upravi pa je bila vzpostavljena okrajna gosposka. V okraj so sodile tri glavne občine Šentjernej, Čatež in Kostanjevica. Pojem svobodne ali avtonomne občine je nastal šele po sprejetju Provizoričnega občinskega zakona, 17. marca 1849. Načela tega zakona so ostala v glavnem v veljavi vse do razpada Avstro-Ogrske. Zakon ima v uvodu zapisano načelo:

»Temelj svobodne države je svobodna občina.«

Po letu 1849 je Avstrija opustila okrožja in osnovala upravne okraje, neposredno podrejene deželnim upravam. Tako sta bila ukinjena tudi okraj in okrajna gosposka Kostanjevica. Občina Kostanjevica je bila najprej uvrščena v novo ustanovljen veliki okraj Novo mesto, konec petdesetih let pa v novo ustanovljen okraj Krško. Reorganizirana so bila tudi sodišča. V okraju Krško so bili osnovani štirje sodni okraji s sodišči v Krškem, Radečah, Mokronogu in v Kostanjevici. Slednji je imel sodne pristojnosti za občine Velika Dolina, Sveti Križ, Kostanjevica in Šentjernej.

Po zakonu iz leta 1862 je bil ključni organ v občini občinski zastop, ki sta ga sestavljala občinski odbor in občinsko predstojništvo. Občinski odbor je štel od 8 do 30 članov, odvisno od števila volivcev, predsedoval mu je župan, ki je imel precejšnja pooblastila. Zastopal je občino, bil je gospodar občinskega premoženja, dajal je navodila in naloge občinskemu uradniku...

**V občinskem
redu
za Kranjsko
iz leta 1862
(27.člen)
je imela
občina
naslednje
pristojnosti »...**

1. da svobodno gospodari z občinskim imetkom (premoženjem) in z občinskimi rečmi;
2. da skrbi, da je človek in lastnina brez nevarnosti;
3. da skrbi, da se trdijo občinske ceste, potje, prostori in mostovi, ter da se brez nevarnosti in težave hodi in vozi po cestah in vodah, in da se polje varuje škode;
4. da skrbi, da je dober živež na prodaj, in pazi na semnje in trge, posebno pa mero in vago;
5. da skrbi za zdravje svojih občanov;
6. da pazi na posle in delavce, ter gleda, da se izpolnjuje zidovanjski red in da tudi daje zidovanjske privolitve;
7. da skrbi, da se v njej ne dela pohujševanje;
8. da skrbi za ubožce in za občinske dobrotne naprave;
9. da pazi na zidanje in ogenj, in skrbi, da ser izpolnjuje zidovanjski red in da tudi daje zidovanjske privolitve;
10. da ima po tistih pravilih, ki jih mora odločiti zakon (postava), nekaj moči do srednjih učilnic (šol), ktere vzdržuje občina, potem do ljudskih učilnic, in da skrbi, da se ljudske učilnice napravljajo, vzdržujejo in zakladajo, kolikor ta dolžnost ne veže učilniških patronov, koder so še;
11. da ljudi, ki se pravdajo med seboj, iskuša poravnati po možeh, izvoljenih izmed občanov;
12. da sme iz prostih rok na dražbo prodajati premične reči ...«

Z občinskim redom za Kranjsko, ki ga je podpisal vladar (1866), se je število občin na Kranjskem zmanjšalo na 348. Podobno stanje ostane vse do konca I. svetovne vojne.

Občine so do razpada Avstro-Ogrske predstavljale enega glavnih temeljev za razvoj slovenskega šolstva in kulture. V tem obdobju je postala slovenščina na Kranjskem uradni jezik občinskih uprav.

njimi tudi Kostanjevica (2649 prebivalcev).

Z akti, izdatimi 6. januarja 1929, je kralj odpravil Vidovdansko ustavo in uvedel diktaturo. Kraljevina SHS dobi ime Jugoslavija, ki je upravno razdeljena na banovine, sreze (okraje) in občine. Med devetimi banovinami takratne države je bila Slovenija, ki je postala Dravska banovina, najmanjša (15.849 km),

deljeni na 130 občin. Občina Kostanjevica se znajde skupaj s Podbočjem v okraju Trbovlje.

V času številnih reform med leti 1955 - 1960 je bila odpravljena tudi občina Kostanjevica - Podbočje, ki je imela sedež v Kostanjevici.

Vključena je bila v občino Krško, ki se je takrat razširila še na štajerski breg Save in priključila nekdanje občine Videm, Brestanica in Senovo.

Pismo naslovljeno na Jožefa Majzla, ki je leta 1915 končalo na Cesarsko kraljevem okrajnem sodišču v Kostanjevici

Na zemljevidu Dravske banovine (1940) je bila občina Kostanjevica del krškega okraja.

Z ustanovitvijo Kraljevine SHS (1. 12. 1918) in s sprejetjem Vidovdanske ustave 28. junija 1921 so bile ukinjene avstrijske dežele, ustanovljene so bile oblasti, Ljubljanska za Kranjsko, Mariborska za Štajersko. Nova oblast je v glavnem ohranila Avstro-Ogrske okraje. V letu 1921 je bilo na območju sedanje Slovenije, razen območja, ki je bilo med obema vojnoma v okviru Italije, 1073 občin. V okraj Krško (53136 prebivalcev) je bilo vključenih 20 občin, med

občina Kostanjevica, ki je štela 2693 prebivalcev, pa je bila ena od dvajsetih občin takratnega sreza (okraja) Krško. V tej skupnosti je ostala vse do začetka II. svetovne vojne.

Obdobje po II. svetovni vojni, vse do sprejetja ustave leta 1963, je bilo obdobje teritorialne nestabilnosti. Kostanjevica je bila najprej okraj, nato občina v okraju Krško, kasneje občina Kostanjevica - Podbočje v okraju Krško. Leta 1955 je bilo v Sloveniji 11 okrajev, ki so bili raz-

Kostanjevica na Krki, ki je več kot sedemsto let vzdrževala status lokalnega upravnega središča, je z izgubo občine v zadnjih petih desetletjih močno nazadovala tako v gospodarskem kot demografskem smislu.

Po letih političnega odločanja z vrha imamo prebivalci Krajevne skupnosti mesta Kostanjevica na Krki novo priložnost, da na referendumu, 29. januarja 2006, sami odločamo o svoji prihodnosti.

Jani Zakšek

... razmisliti kaže tudi, da bi v svojo dediščino prav z znakom vključili enega največjih ustvarjalnih duhov slovenske kulture, Jožeta Plečnika.

Malo je skupnosti ali ustanov, ki to morejo, Kostanjevica ima rešitve na dlani.

Mestni znaki Kostanjevica na Krki

Foto: Jani Zakšek

Verjetno je večina krajev v Sloveniji, ki so v zadnjih letih iskali znakovno razpoznavnost svoje skupnosti morala poseči po simbolih, ki z njihovo preteklostjo nimajo nič skupnega. Še več, prav moderno je postalo v današnjih časih sestavljati znake in grbe po natančno formuliranih heraldičnih predpisih, ki naj ujamejo bistvo ali duha kraja v današnjem času. Navadno jemljejo obliko ščita po ustaljeni in iz srednjega veka izvirajoči praksi, vendar svoje časovne neskladnosti med obliko in simbolno govorico ne morejo čisto prikriti. Poglejmo samo registrske tablice motornih vozil in kaj lahko bomo ločili grbe, ki temeljijo na tradicionalni simboliki, od tistih, katerih simboliko so si izmislili sodobni grboslovci.

Kostanjevica ima eno najodličnejših tradicij na tem področju. Najbolj so nam v zavesti baročne oblike mestnega grba in pečatov, katerih vir je *Velika grbovna knjiga* Janeza Vajkarda Valvasorja. V njem je v ščit postavljena tridelna dvostolpa trdjava z vrati, ki stoji na trojnem hribcu (Dreiberg). Označuje seveda mestno obzidje in mestna vrata, hkrati pa nam kaže, v kolikšni meri je heraldika zavezana konvenciji - dogovorno oblikovani, abstraktni likovni govoric, saj Kostanjevica mestnega obzidja nikoli ni imela. Sporočilo tovrstnih znakov je torej omejeno na abstraktno simbolizacijo statusa skupnosti, ki jo označuje.

Če se ozremo še dalj nazaj v zgodovino, vidimo daleč preko časa dejanske podelitve mestnih pravic.

Grb mesta Kostanjevica
J. W. Valvasorja
iz velike grbovne knjige

Prve mestne znake premore novce, ki ga datiramo med leti 1205 in 1215 in na svojem obodu nosi napis Civitas Landestro. Tu so simboli zelo splošni in povzeti po skledastem kovancu oglejskega patriarha Wolfkerja (1204-1218). Na njem je kupolasta cerkvena stavba z dvema stolpoma. Za dobrih deset let so kovanje novcev prekinili, nato pa je kovnica delovala neprekinjeno do časa Otokarja Přemysla in še dalje. Ta dvostolpa oblika se je nato še pogosto ponovila, vendar vedno predstavlja cerkveno zgradbo, zato je ni mogoče enačiti z dvostolpo utrdbo poznejših oblik. Novci pa sicer nosijo še različne druge in v heraldiki sorazmerno pogoste simbole - krilatega leva, škofovske figure, angelovo poprsje, palmo itd. Verjetno se tu navadno na eni strani pojavljajo simboli vojvodskega statusa ustanovitelja in na drugi duhovne oblasti - morda celo ambicije ustanovitelja, da bi mestni fari izbral vodilno mesto še v cerkveni instituciji.

Prva podoba, ki jo resnično lahko

Novce iz kostanjeviške kovnice
iz let 1205-1215 na katerem je naveden status
Kostanjevica kot mesta - Civitas Landestro

razložimo kot mestni znak, se je ohranila na listini Petra iz Kostanjevica, datirani 6. oktobra 1291. Na njenem pečatu je dvostolpa utrdba, obdana z vencem zvezd - po tri na vsaki strani, le zgoraj najdemo samo dve. Ta dodatek je prej kot ne izjemen, čeprav mu ne kaže kar tako odrekati sporočilnosti. Na naslednjem pečatu, ki datira v leto 1321, jih ni, pa tudi na pečatniku, ki smo ga do nedavna datirali v 16. stoletje, stojita stolpa brez dodatkov. (Ta pečatnik ni avtentičen, lahko pa bi nastal kljub vsemu v Valvasorjevem času ali kmalu po njem, saj nosi vse značilnosti Valvasorjeve upodobitve.) Večji in po obliki starejši pečatnik, ki nosi samo napis Stadt Landstras in Krain in nekakšno orodje pod njim, je verjetno cehovski in z mestno oblastjo nima neposredne zveze. K tem dodamo še rokokojsko zmehčane oblike grba na lesenem in pozlačnem sodniškem žezlu, ki kljub modni prilagoditvi motiva ohranja strukturo Valvasorjeve upodobitve. Predstavlja nazoren primer

stilnega preoblikovanja, ki pa kljub temu dosledno spoštuje herladične predpise.

Listina datirana 6. oktobra 1291, nosi najstarejši ohranjen mestni pečat

Plečnik je nedvomno poznal Valvasorjevo različico in morda oba pečatnika, ki ju je hranila tako imenovana Mestna korporacija - Meščanska skupnost oziroma mestna občina, srednjeveških pa zagotovo ne. Prijateljevanju z magistro Emilijo Fonovo je med drugim posvetil tudi načrt za regulacijo mestnega jedra in prostorski načrt razvoja mesta, mestno hišo - Dvor občestva meščanov v Kostanjevici na Krki in k temu je sodila tudi celostna podoba mestnih znakov in dokumentov. Do nedavna so različni avtorji tolmačili grb na konzolnem pomolu na farovžu kot mestni grb, kajti na njem se pojavljajo trije stolpi. Tridelna je tudi upodobitev pri Valvasorju, le da je sredina nižja, medtem ko je srednji stolp grba na farovžu višji. Ta je dejansko pripadal Hansu von Wernegku, ki je dvor prezidal in razširil. Zdi se, da je Plečnik v duhu te tradicije napačnega razumevanja

Grb Janeza Baltazarja Pl. Wernegka iz leta 1577 vzdian v zahodni trakt ministerialnega dvorca na Kostanjeviškem otoku

izrisal tudi okrogli pečat Meščanske skupnosti Kostanjevice na Krki. Črno obrobljen opečno rdeč krog ima v sredini utrdbo s tremi stolpi. V oblikovanju stolpov takoj prepoznamo značilne Plečnikove oblike monumentalne arhitekture. Struktura spoštuje Valvasorjevo predlogo rahlo ločenih treh utrdbenih elementov, hkrati pa dvigne in razširi srednji stolp v primerjavi s stranskima prav tako, kot lahko vidimo na Wernegkovem ščitcu. Stolpe je Plečnik podložil z valovnicami in s tem označil lego na otoku. Prav kontrastno nejasen je napis, razporejen v dveh zunanjih kolobarjih okrog znaka. Zanj je arhitekt uporabil svojo prepoznavni paličasti črkopis in ga prepletel z vitico in trlistnimi deteljicami. Pečat je tudi datiran z letnico 1945.

Pečat Meščanske skupnosti Kostanjevica na Krki, delo Jožeta Plečnika

Druga različica grba je ujeta v na vogal postavljen kvadratni okvir, ki ima v desni spodnji stranici ribo. Tu si je Plečnik dovolil več svobode in je iz klesancev sestavljene stolpe postavil na ožjo bazo, vodo pa je ujel v vratno odprtino. Rdeče - belo - črni kontrast je tu bolj poudarjen. Ta grb so dobrih petnajst let pozneje priredili za potrebe Dolenjskega kulturnega festivala. Ta druga oblika je dobila krožni okvir z napisom, ki so ga izpisali s Plečnikovo tipografijo kmalu po mojstrovni smrti njegovi nasledniki in mu v notranji obod dodali dva stilizirana soma. Ing. arh. Boris Kobe je organiziral redakcijo pečata, ki je nato petindvajset let uspešno označeval kulturne prireditve v Kostanjevici na Krki.

Kdaj natančno je mesto dobilo svoj grb torej ni mogoče z gotovostjo določiti, zagotovo pa najkasneje kmalu po izumrtju Spanheimov. Preoblikovanje in napačno branje starejših

Plečnikov grb, prirejen za potrebe Dolenjskega kulturnega festivala delo arhitekta Borisa Kobeta

oblik je obogatilo zakladnico grbovnih različic, ki pa se vse držijo osnovne simbolike - mestnega obzidja kot starodavnega mestnega privilegija, obzidja kot označevalca statusa mesta. Vse do zadnje različice so se v Plečnikovi šoli oblikovala domiselna dopolnila z izpeljankami vode in rib, ki jo bogatijo z dodatnimi pomeni.

Kostanjevica je svojo identiteto od nekdaj gradila na tradiciji, na bogati preteklosti in privilegiranem statusu mesta. Mestni ponos je bil včasih vse, kar je še ostalo od mestne slave zlasti v obdobjih gospodarskega nazadovanja. Slednje smo doživljali tudi v zadnji desetletjih. Ko se nam po pol stoletja odpirajo možnosti, da mesto spet dobi samostojnost in s tem možnost odločanja o lastni usodi, je čas, da razmislimo tudi o znakih, ki naj to samostojnost označijo. Ni nam treba izumljati oblik, daje nam jih veličastna zgodovina. Obzidje in stolpi združujejo kostanjeviško trdnjavo in mesto na otoku v smislu tiste prve Bernardove dežele v dolini Toplica pri kapeli sv. Lovrenca, ki naj se ponovno vzpostavi z našo novo občino. Tudi novi znaki naj se zato ne oddaljijo od teh, že obstoječih, razmisliti kaže tudi, da bi v svojo dediščino prav z znakom vključili enega največjih ustvarjalnih duhov slovenske kulture, Jožeta Plečnika. Malo je skupnosti ali ustanov, ki to morejo, Kostanjevica ima rešitve na dlani.

Dr. Andrej Smrekar

Slikovno gradivo: fototeka Galerije Božidar Jakac

Pozlačeno žezlo mestnega sodnika iz 2. polovice 18. stoletja

Ne sme nas biti strah izzivov in dela, ki ga bo potrebno opraviti. Svoje misli usmerimo v bodočnost. Verjeti moramo, da imamo dobro, pametno in sposobno mladino, ki bo v večjem številu ostala v novi občini in ustvarjala boljši jutri, če bomo obkrožili veliki »ZA« na referendumu 29. januarja 2006.

Foto: Jami Zakšek

Zbor krajanov na Ržišču

Osebni pogled na novo občino Kostanjevica na Krki

Uvod

Preden sem sedel pred računalnik in začel pripravljati besedilo, ki sledi, sem seveda pomislil, o čem naj pišem? Naj grajam sedanjo občino Krško ali naj poveljujem našo težko pričakovano lastno občino Kostanjevica na Krki?

Prepričan sem, da se je naša krajevna skupnost v preteklosti počasneje razvijala od sedaj razvitejših mest in skupnosti Slovenije, ker smo bili politično premalo aktivni in ekonomsko šibki. Lahko je biti po bitki general, zato želim v nadaljevanju opomniti in poudariti, zakaj je sedaj čas za pogumno odločitev in čas za prebuditev naših vasi in našega malega mesta.

Večini prebivalcem Krajevne skupnosti Kostanjevica na Krki je že dolga leta znano, da je naša krajevna skupnost v zadnjih petdesetih letih izgubila ogromno: upravljanje, samozavest, gospodarske enote, delovna mesta, dobre kadre in še marsikaj.

Že leta 1252 je kraj s širšo okolico pomenil toliko, da je dobil mestne pravice. Za tiste čase je to bila velika stvar in ljudje so bili lahko odkrito ponosni. Leta 1956 pa je bil ponos Kostanjevice in 27 okoliških vasi poteptan. Stoletno ponosno držo so enostavno »prepovedali«.

Od leta 1991 dalje, od osamosvojitve Slovenije pa do danes, so tekla prizadevanja za lastno občino. Ni in ni šlo. Velikokrat je bilo slišati same

negativne pomisleke, medtem ko tisti, ki so vedeli in bi zmogli narediti nekaj več, niso storili dovolj. O pač, storili so vse, da nam ne uspe. Zakaj, bi jih bilo potrebno vprašati ob kakšni priložnosti.

Predlog za izločitev KS Kostanjevica na Krki iz občine Krško in ustanovitev nove občine Kostanjevica na Krki je bil izglasovan v državnem zboru Republike Slovenije zgodovinskega dne 16. 12. 2005. Sedaj zares vemo, da nam zaupajo tudi »v Ljubljani« in zato ne smemo zapraviti ponujene priložnosti.

Strahovi in izkušnje

Ko analiziramo naš položaj v občini Krško, ne moremo mimo dejstva, da

v Kostanjevici na Krki življenje teče vse počasneje. Sosednji kraji in mesta se razvijajo, širijo, doživljajo pravo renesanso, za nas pa mora biti dovolj, če nam uredijo nekaj metrov ceste in en del pločnikov, da ne hodimo blatni v Krško. Ne, to ni dovolj in nikoli ne bo!

Prebivalcev KS Kostanjevica na Krki je 2.500 in predstavljamo 8,6% vsega prebivalstva v občini Krško. Želeli bi pogledati v podatke vsaj za eno petletno obdobje, ko je občina Krško namenila 8,6% svojih sredstev za našo KS in jih dejansko vložila v naše mesto in naše vasi! Zaman boste iskali ta podatek, pa naj se še tako trudijo govoriti, koliko smo dobili.

Predvsem mladi si želijo napredka, ki ga ni in ni. Starejši in tisti srednjih let se sprašujemo, zakaj se ne poročajo, zakaj odhajajo, zakaj govorijo, da tu v Kostanjevici nikoli ne bo ničesar?

Morda vam bodo dejstva zadnjih 25 let povedala mnogo več:

1. nobene nove tovarne
2. ni obvoznice, gradnja je ustavljena
3. problem pitne vode (stalno svetujejo - prekuhavati)
4. ni obrtne cone
5. ni industrijske cone
6. ni gradbenih parcel za stanovanjsko izgradnjo
7. ni delovnih mest za našo fakultetno izobraženo mladino
8. neizkoriščena vrtina tople vode
9. nimamo niti enega primerno velikega trgovskega centra, ki bi zagotavljal zadostno oskrbo naših gospodinjstev
10. trgovine se zapirajo
11. gostinski lokali s prehrano se zapirajo
12. avtobusne zveze z vsemi sosednjimi kraji so neprimerno boljše kot s Krškim; Krško v tem pogledu ne naredi nič
13. naše lesene mostove imamo stalno poškodovane zaradi pretežkega tovarnega prometa

14. ukinjena je policijska postaja
15. v zraku visi odselite javne gozdarske službe
16. po letu 1956, ko so ukinili občino Kostanjevica na Krki, so nam kasneje vzeli še Vinarsko zadrugo, tekstilni obrat Laboda in še kaj
17. v Krškem hitijo prodajati nepremičnine, preden sami vzamemo stvari v svoje roke; del zdravstvenega doma in nekaj hiš, skupaj za vrednost približno 80-90 milijonov
18. pozimi velikokrat ne deluje zimska služba in takoj veš, kje so meje sosednjih občin, kjer to deluje bolje
19. bencinsko črpalko je moral financirati zasebnik, sicer je ne bi bilo
20. gradnjo pločnikov, kanalizacije in razsvetljave Prekope prelagajo že 10 let, vse od leta 1995, in ni videti resnega začetka.

Zaradi naštetega in vseh 50-letnih izkušenj, to je izkušenj starejše generacije in nas nekoliko mlajših, trdim, da lahko dosežemo sami v svoji občini Kostanjevica na Krki mnogo več in hitreje.

Na podeželju znamo marsikaj postoriti sami! Ljudje potrebujejo samo primerne pogoje in nove možnosti.

Pogled na proračun občine Krško za 2006

Pri pregledovanju Proračuna občine Krško za leto 2006 se bom osredotočil samo na osnovne iz izrazite značilnosti, ki jih lahko ugotovi za finance tudi manj večče oko.

1.PRIHODKI OČINE KRŠKO ZA LETO 2006	6.307.514.000
1.1. TEKOČI PRIHODKI	3.954.480.000
1.2. DAVČNI PRIHODKI	2.448.102.000
2. ODHODKI	6.865.718.000
3. ZADOLŽEVANJE (MINUS)	519.000.000

Vsiljuje se resni pomislek, kako lahko planirajo **primanjkljaj za kar 519 mio SIT**, kar predstavlja za dobrih 8% prekoračitev in je bistveno več, kot se to dogaja na nivoju države.

Med nedavnimi prihodki je velika postavka nadomestilo za rabo prostora na območju jedrskega objekta NEK, ki je načrtovano v višini kar 1.262.289 SIT.

Ker se to nadomestilo v tej oziroma podobni obliki obračunava in plačuje občini Krško, bi bilo zanimivo slišati, koliko je od tega v 25. letih prejela KS Kostanjevica na Krki. Vemo, da zelo malo. Če govorimo o sorazmernih 8,6%, bi to moralo biti letno cca 100 mio SIT iz tega naslova, vendar iz Krškega ne boste dobili zadovoljivega odgovora. V 25. letih bi tako moralo biti v

Kostanjevico in okoliške vasi iz naslova posebnih sredstev iz NEK vloženo cca 2,5 milijarde SIT.

Moj komentar določenih postavk proračuna občine Krško za 2006

Nekatere najbolj zanimive postavke:

- konto 0107

Pločnik Prekopa - 30.000.000 SIT
V planu se omenja možnost premostitve v leto 2007, kar pomeni, da je zelo vprašljiva verjetnost realizacije. V letu 2007 pa sploh na postavki 0107 Pločnik Prekopa ni predvidenih nobenih sredstev, kar samo potrjuje mojo bojazen.

Primerjali smo postavko 0107 Pločnik Prekopa s Pločnik in kanalizacija Podbočje (106 mio SIT), kjer je v proračunu zapisano, da bo zadeva dokončana v letu 2006.

Komentar: drugi veliko prej kot mi.

- konto 0805 Obvoznica

Kostanjevica - 2.604.000 SIT

Za leto 2006 je planiranih skromnih 2,6 mio SIT, kar ne pomeni praktično nobenega napredka pri obvoznici.

- konto 6061 (podkonto 4204)

Ljubljanska cesta - obrtna cona skupaj - 18.000.000 SIT

S tako malim zneskom, to je 18 mio SIT, je nemogoče urediti odkup stavbnih zemljišč, kaj šele ureditev obrtne cone. Navedeni znesek ne omogoča, razen zasluzka za kakšno projektantsko podjetje iz Krškega (Savaprojekt), pravzaprav ničesar.

Program prodaje premoženja občine Krško za leto 2006

Tukaj pa se dogaja prav nasprotno od gornje informacije. Občina Krško načrtuje v letu 2006 prodati skorajda vse, kar je občinskega premoženja na teritoriju KS Kostanjevica na Krki in kar je objektivno mogoče prodati. Bojimo se, da bo občina Krško pred dokončanimi postopki za ustanovitev občine Kostanjevica na Krki že uspela prodati nekatere objekte, ki so v programu prodaje za leto 2006 že navedeni.

Planirana prodaja:

- stavba Kambičev trg 5
- stavba Resljeva 1
- stavba Kambičev trg 4
- I.nadstropje Zdravstvene postaje

SKUPAJ:

Foto: Jani Zakšek

Zanimivo, da bi občina Krško vložila v letu 2006 v KS Kostanjevica manj od tistega, kar bi prodala iz KS, ostalo pa bi ji še cca 30 mio za stroške ločitve.

Sklepne ugotovitve glede proračuna občine Krško za 2006

Občine Krško nas je dejansko že odpisala in resno pričakuje, da bo naš referendum uspel. V kolikor pa referendum za izločitev KS Kostanjevica na Krki ne bi uspel, nas bodo disciplinirali vsaj najmanj nadaljnjih pet let.

Ker vemo, da bo občina Krško zaradi planirane izgradnje hidroelektrarn v naslednjih petih letih morala vložiti za ureditev infrastrukture (obvoznica Krško, mostovi, novi cestni priključki...) cca 12-14 milijard SIT, od tega 30% lastnih sredstev, lahko hitro ugotovimo, da za urejanje naših perečih problemov ne bo nobenega denarja.

Dejstvo, da v zadnjih treh letih 2002-2005 v naši KS Kostanjevica na Krki ni bila začeta nobena nova investicija, samo potrjuje gornje navedbe.

Neizpodbitno je, da nam ne more biti slabše. Zaupajmo vase in v nove možnosti in v svoje ljudi.

NAŠA PRIČAKOVANJA, POVEZANA Z NOVO OBČINO KOSTANJEVICA NA KRKI

Naša nova občina Kostanjevica na Krki bo začela znova po 50. letih urejati življenje samostojno.

KAJ SMEMO PRIČAKOVATI IN KATERI BODO NAŠI IZZIVI?

1. HITRO UREJANJE DNEVNE PROBLEMATIKE, to je manjših, a za naše kraje zelo pomembnih zadev (cestna razsvetljava v vaseh, vodovodna oskrba, komunalni odpadki..)

2. VZPOSTAVITEV MAJHNE, A UČINKOVITE OBČINSKE UPRAVE
3. NEPROFESIONALNA FUNKCIJA ŽUPANA v osebi, ki bo vredna zaupanja
4. UREJANJE ŽIVLJENJA IN ORGANIZACIJE OBČINE primerjalno z dosežki Škocjana ter Šentjerneja
5. UREJANJE PROSTORSKE PROBLEMATIKE (hitreje in ceneje) po meri in potrebah vseh krajanov:
 - OBRTNA CONA
 - INDUSTRIJSKA CONA
 - GRADBENE PARCELE ZA STANOVANJSKE HIŠE
6. VZPOSTAVITEV OBČINSKIH ŠTIPENDIJ ZA NADARJENE OTROKE
7. DOGOVOR S POTENCIALNIMI INVESTITORJI ZA VEČJO ŽIVILSKO TRGOVINO (prodajni center)
8. UREJANJE PRIORITETNIH (NUJNIH) NALOG:
 - 8.1. PROJEKT PREKOPA (PLOČNIKI, KANALIZACIJA IN RAZSVETLJAVA)
 - 8.2. IZGRADNJA OBVOZNICE

- 8.3. CESTA MALENCE-KOPRIVNIK
- 8.4. CESTA VRBJE-VRTAČA
- 8.5. ZAGOTOVITEV PITNE VODE (povsod, kjer je še ni)
9. PRIDOBIVANJE INVESTITORJEV ZA NOVEINVESTICIJE
10. RAZVOJ TURIZMA IN KMETIJSTVA
11. PODPORA ŠPORTU IN KULTURI

Nisem poizkušal biti toliko vseved, da bi naštel vse probleme, ki nas žulijo, ker vem, da bodo naši krajsani znali poudariti na zborih, pa tudi kasneje, ko bo referendum za nami, kaj vse pogrešajo in s čim niso zadovoljni.

Ne sme nas biti strah izzivov in dela, ki ga bo potrebno opraviti. Svoje misli usmerimo v bodočnost. Verjeti moramo, da imamo dobro, pametno in sposobno mladino, ki bo v večjem številu ostala v novi občini in ustvarjala boljši jutri, če bomo obkrožili veliki »ZA« na referendumu 29. januarja 2006.

F.Curhalek

**Vse krajsane
Kostanjevice na Krki, Karlč, Globočič, Jablanc in Slinove
vabimo na ZBOR KRAJANOV,
ki bo v nedeljo, 22.1.2006 ob 9.00 uri
v jedilnici OŠ Jožeta Gorjupa.**

OCENJENA VREDNOST

13.000.000

5.000.000

10.000.000

57.000.000

85.000.000

Foto: Jani Zakšek

POMLAD V KOSTANJ

*Pomlad je razprostrla svoja krila
in veje vrb se sklanjajo v vodó,
vrtove v pajčolane je zavila
in tulipani rdeči spet cvetó.*

*Ves otok je odet v pomladne sanje,
saj nove se moči v njem spet budé;
to je mladosti skrivno šepetanje,
ki ga do dna dojame le srce.*

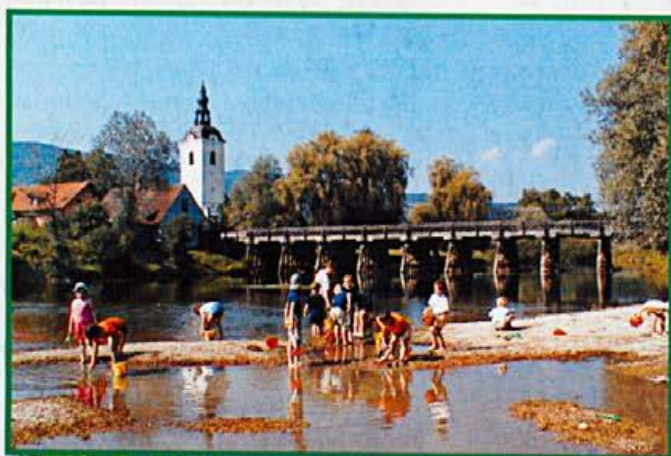

Foto: Jani Zakšek

*Glej, sinek moj, tako vtvi življenje
in ta pomlad, glej, tvoja je pomlad.
Ko v žilah mojih bil si hrepenenje,
sem mislil nate in sem bil bogat.*

*Zdaj pláho prve delaš že korake
in mamica te v svoj objem lovi ...*

*Le smej se, smej, glej cvetje in oblake,
naj duša vsrka ti te srečne dni!*

*Pomlad je razprostrla svoja krila
in veje vrb se sklanjajo v vodó,
vrtove v pajčolane je zavila
in tulipani rdeči spet cvetó.*

Lado Smrekar

Foto: Jani Zakšek